

שיחת השבוע

יש חדש

חוויות הפסח

עשרות אלפי ילדים זכו לבקר במאפיות המצות הלימודיות שהקימו בתי חב"ד ברחבי הארץ. הילדים התנסו בעצמם בחוויית רידוד הבצק והכנתו עד שלב האפייה בתנור. אגב כך למדו על מצוות החג ומנהגיו, וקיבלו מטען ערכי רב על חג הפסח. בכפר חב"ד ביקרו אלפי ילדים ב'יריד חוויות הפסח' שארגנו צעירי חב"ד, ברחבת בית הרבי 770, וכמו כן סיירו במאפיית המצות הגדולה, שמספקת מצות לכל רחבי תבל.

עושים סדר בעולם

וגם ברחבי העולם שליחי חב"ד נערכים לארגון כשלושת אלפים סדרים ציבוריים, שבהם ישתתפו כרבע מיליון יהודים. סדרים כאלה יהיו בנפאל, בסין, בתאילנד, ביוון, בקפריסין, בבולגריה, בטורקיה, בקונגו, בניגריה, בקמבודיה ועוד. המטרה היא לאפשר לכל יהודי לחגוג את הסדר כהלכתו.

ניגוני ר' הילל

אמן הכינור מרכזי ברוצקי מגיש יצירת מופת מוזיקלית – עשרה מניגוניו של החסיד הגדול ר' הילל מפאריש. ניגונים עמוקים ומעוררי לב ונשמה, המבוצעים מתוך הקפדה על טהרתם. התקליט מוגש במארז שבו תולדותיו של ר' הילל, מבחר תמורותיו ואמרותיו וסיפורים עליו. מוגש על-ידי היכל הנגינה, טל' 052-5905781.

זמני השבוע

ירושלים תלאביב חיפה בארבע אילת ניו יורק

בניסת השבת 6:24 6:39 6:31 6:41 6:40 7:04

צאת השבת 7:37 7:40 7:39 7:39 7:35 8:06

322 בתי חב"ד מוקד חב"ד
לשירותכם *3770

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר חב"ד 6084000

טל' 072-2770100 • פקס' 03-9606169

www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il

הפקה: המרכז לעזרי שלוחות

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

תוכנו הפנימי של ליל הסדר

חבל 'להעביר' את ליל הסדר בקריאה חפוזתה של ההגדה, כדי להגיע מהר ל'שולחן עורך'. הערב הזה הוא מרכזי בעיצוב זהותנו כיהודים

ליל הסדר. העברת המסורת לדור הבא (צילום: חיים וייסמן)

שערי השמים נפתחים

נוסף על כך יש לבילל הסדר רבדים רבים נוספים. זה 'ליל שימורים', שבו נפתחים שערי שמים ומתקבלות הבקשות. זה זמן לקבלת החלטות טובות, ובמיוחד בשעת פתיחת הדלת.

גדולי ישראל בכל הדורות ציינו את קדושתו וסגולותיו של ליל הסדר, כשעת רצון מופלאה. באחד הספרים הקדמונים נאמר: "יהא כל אדם חרד באימה לקיים מאמר חכמים שתיקנו מצוות הסדר והגדה, ולא יהא הדבר קל בעיניו. אף אם כמה דברים יש בסדר, שנראו בעיני האדם שאין הקפדה בהם, ישכיל בדעתו לקיים, שאין שום דבר ריק בהם".

הקרובים לעולמה של החסידות יכולים להשתמש בשפע ביאוריה על משמעות החמץ והמצה, על יציאת מצרים רוחנית נפשית שמתרחשת בכל יום, על הכוח שניתן בחג הפסח 'לפסוח' ולדגל קדימה, בקפיצה פתאומית גדולה, מעבר למגבלות הרגילות, ועוד ועוד.

כל אלה הם הטעם האמיתי שמאחורי ליל הסדר. כאשר עורכים אותו כהלכתו, גם במוכן הפנימי והרוחני, או אז מרגישים שכל המאמץ והטורח אינם נחשבים נוכח תחושת ההתעלות שהלילה הזה מעניק לנו, והכוח שאנו שואבים ממנו למשך השנה כולה.

אנו מגיעים לליל הסדר אחרי עמל ויגיה עה של שבועות קשים, לילות בלי שינה, מסעות קניות וקרצוף כל הבית. הפיצוי על כל העמל המפרך הזה טמון במשמעותו הפנימית של הלילה הזה, שבו יצאנו ממצרים.

אפשר 'להעביר' את ליל הסדר בקריאה חפוזתה של ההגדה, כדי להגיע מהר ל'שולחן עורך'. תהיה לנו ארוחה משפחתית נחמדה, אבל את העיקר החמצנו. המפגש המשפחתי סביב השולחן הערוך הוא המסגרת החיצונית בלבד למהותו האמיתית של ליל הסדר, וחבל להתמקד במסגרת ולזנוח את התמונה.

לתת תשובות

משמעותם האמיתית של דברים מסתתרת תמיד בתחום הפנימי, הבלתי נראה. כאשר הצד הפנימי נפגם, ההיבט החיצוני מאבד את טעמו ונעשה עול מעיק. אפשר לראות זאת אפילו בדבר פשוט ויום יומי כפעולת האכילה. איננו רואים בה טורח ועול, אלא להפך, היא מסכה לנו הנאה. טעמה של הארוחה מאפיל על המאמץ שהיה כרוך בהכנתה ונותן משמעות לכל הטרחה. אולם מי שאיבד את חוש הטעם לא יבין את כל הטרחה והעמל סביב ארוחה, והיא תהיה בעיניו צורך הכרחי ותו לא.

אף ליל הסדר כך. פנימיותו של הלילה הזה עשירה כל כך, עד שקשה להחליט במה להתחיל. בראש ובראשונה הוא נועד להעביר את היהדות ואת מסורת האבות מדור לדור. דברים רבים בלילה זה נעשים רק כדי לעורר את תשומת ליבם של הילדים ולגרום להם להתעניין ולשאול. כל זה מושתת על הציווי הנצחי "והגדת לבנך" – לספר לילדי הדור הבא על לידת העם ועל מסורתו ומורשתו.

אחרי שהילדים שואלים 'מה נשתנה' מגיע השלב שבו האב צריך להשיב ולהסביר. לא דיי בקריאת ההגדה, אלא חובת האב להסביר לילדיו על-פי גילם ורמתם. זה הזמן לספר על לידתו של עם ישראל, על יציאתו הפלאית מעבודת לחירות, על קבלת התורה בהר סיני, ועל המשך המורשת שמייחדת אותנו ושאותה אנו נושאים זה 3327 שנים.

פסח, מצה ומרור

לאכול נכון

בליל הסדר אנו אוכלים אפוא מצה ומרור. החמץ מייצג את הגאווה וההתנשאות, ואילו המצה מבטאת ענווה ושפלות. היא מלמדת אותנו שגם את צרכינו הבסיסיים יש להשיג מתוך תחושה שהם באים מידו של הקב"ה, ולא מ"כוחי ועוצם ידי". אנו גם אוכלים מרור, שכן הירקות מייצגים את הגשמיות שאינה הכרחית כל-כך. הגשמיות מצד עצמה אינה קודש, ולכן יש לה טעם מר. עם זה, אפשר להעלותה לקדושה ולהשתמש בה לעבודת ה'.

זהירות מיוחדת זו - מצה (ענווה) ומרור (טעם מר בגשמיות) - נחוצה בעיקר בליל הפסח, שכן בני ישראל ברחו אז מהרע, ומי שמבקש להינצל מהרע צריך להישמר מגאווה ומתענוגות העולם. אולם לאחר הבריחה מן הרע כבר אפשר להעלות את הגשמיות לקדושה, ולכן בימים האחרים של החג אין חובה לאכול מצה ומרור, אלא אפשר לאכול שאר מאכלים, כי כבר ניתן הכוח להעלותם.

(רשימות' חוברת לח)

מותרות, כדברי הגמרא: "לחם ששאלו כהוגן, בשר ששאלו שלא כהוגן..." בין הלחם ובין הבשר עומדים הירקות (מרור), שאינם הכרחיים כמו לחם, אך אינם מותרות כבשר.

תלוי במצב הרוחני

בעם ישראל הגשמיות נובעת מן הרוחניות ומושפעת ממנה. כאשר המצב הרוחני ירוד, הדבר משתקף גם במחסור בעולם הגשמי. כאשר בית המקדש היה קיים, מצבם הרוחני של בני ישראל היה נעלה, וממילא לא היה חסר דבר גם בגשמיות. לכן נצטוונו לאכול בפסח קרבן פסח - בשר, מפני שגם המותרות היו בשפע.

משחרב בית המקדש הצטמצם החיוב מן התורה למצה בלבד - המאכל הבסיסי ביותר, שכן הגשמיות של בני ישראל הצטמצמה, ואת קרבן הפסח איננו אוכלים כיום כלל. בכל-זאת הותירו חכמים את החובה לאכול מרור, שכן הירקות אינם מותרות לגמרי כבשר ויש בהם צורך.

יציאת מצרים הפכה את בני ישראל לעם, כדברי התורה: "וַיְהִי שָׁם לְגוֹי". מכאן שתכניו של חג הפסח מהותיים בחיי היהודי במשך השנה כולה.

שלושת המאכלים העיקריים של החג הם קרבן פסח, מצה ומרור. לכן "כל שלא אמר שלושה דברים אלו בפסח - לא יצא ידי חובתו". כי שלושת המאכלים האלה מבטאים מסרים חשובים בעבודת ה'.

הכרחי או מיותר

צורכי האדם נחלקים לשלוש קטגוריות: יש דברים הכרחיים, שהאדם אינו יכול לשרוד בלעדיהם. בקצה השני עומדים הדברים שהם בבחינת מותרות. ויש סוג ביניים, דברים שאינם הכרחיים ממש, אך גם אינם מותרות.

שלוש הקטגוריות האלה קיימות גם במזון. הלחם (ובענייננו המצה) מייצג את המזון החיוני, שאדם אינו יכול להתקיים בלעדיו. לעומתו, הבשר (קרבן פסח) הוא בבחינת

אמרת השבוע

כאן הבן שואל

ר' פישלי, אחד מחסידיו של רבי שלמה מרדומסק, היה חשון ילדים, וכבר עברו תשע-עשרה שנים מאז נישואיו ועדיין לא נתברכו בני הזוג בילדים.

פעם אחת בא החסיד אל רבו זמן מה קודם חג הפסח, וביקש ברכה לפרי בטן. הורה לו הצדיק להישאר אצלו בפסח. ההוראה הפתיעה את החסיד, אבל מובן שמילא את הוראת רבו.

במהלך הסדר אמר לו הרבי: "קראנא מה שכתוב בהגדה - 'כאן הבן שואל'... כאן אפשר לשאול ולבקש בן".

מיד פנה החסיד אל הרבי וביקש ברכה שיוולד לו בן. הרבי בירכו והברכה התגשמה.

פתגם חסידי

פעם אחת, אחרי הסדר, אמר אדמו"ר הזקן בעל התניא: "ריבוננו של עולם, עשיתי את רצונך, עשהנא את רצוני - לשנה הבאה בירושלים".

מן המעיין

חג הפסח | מאת הרב אליעזר ברוד

ביעור הישות

החמץ מבטא את הישות העצמית והמצה את הענווה. החמץ, העולה ותופח, הוא בדוגמת גס הרוח המתנפח. לעומתו, המצה, שהיא לחם עוני, היא בדוגמת העניו, הרואה תמיד רק את מעלות הזולת והוא בטל לפניו.

(ספר השיחות תש"ד)

שיהיה 'משהו'

כשם שבדיקת החמץ צריכה להיות אף לאיתור 'משהו' בלבד, כך גם בענייני קדושה צריך כל אדם לשאוף שיהיה לו לכל הפחות 'משהו': ללמוד משהו, להשיג משהו, משהו במידות, משהו בעבודה בפועל. העיקר שתמיד יהיה לו 'משהו' של קדושה.

(הרבי הרי"צ מליובאוויטש)

גזרה שהיא ברכה

"כי גר יהיה זרעך... והיא שעמדה לאבותינו" (מן ההגדה). הגזרה "גר יהיה זרעך" כוחה יפה עד היום הזה, שהגויים אינם מניחים לנו להתבולל ומזכירים לנו תמיד שאין אנו אלא זרים וגרים. "היא שעמדה" לנו ושמרה עד היום הזה על עצמאותנו הרוחנית.

(הרב נפתלי-צבי ברליון)

פסח, מצה ומרור

פסח מצה ומרור צריכים להיאכל יחד. הפסח

מבטא את הגילוי מבחינת מלך מלכי המלכים הקב"ה. המצה היא הכלי לגילוי הזה. המרור, המבטא את הכאב על עוצם הריחוק מה', מזכך את הכלי ומטהרו, שיהיה כלי טוב לגילוי.

(ספר המאמרים תש"ח)

בזמן הנכון

"ואחרי-כן יצאו ברכוש גדול" (מן ההגדה). רק לאחר שיצאו משם נתנו להם את הרכוש הגדול, שכן אילו נתנו אותו להם מוקדם יותר, לא היה להם עוד חשק לצאת ממצרים.

(אמרי חן)

צומח ומתחדש

"רבבה כצמח השדה נתתיך" (מן ההגדה). לעשב השדה יש תכונה שכלל שמרבים לגזום אותו, הוא ממחר לשוב ולצמוח. כן הוא גם בעם ישראל.

(מאוצרנו הישן)

להאמין בהשגחה

המשמעות של קרבן הפסח לדורות היא שעל היהודי להאמין בהשגחה פרטית. גם כששרויים במצבים הקשים ביותר, צריך שיהיה ביטחון אמיתי בה', שהוא יתברך שומר ישראל. כי הנהגתו של הקב"ה עם בני ישראל היא למעלה מן הטבע.

(ספר המאמרים אידיש)

נקישות מלמעלה

הגבר בעל ההופעה החסידית היה בהחלט חריג בנופה של מומביי שבהודו. זקנו, הכובע השחור שלראשו והציציות המשתלשלות מחולצתו משכו מבטים רבים באזור המלונות והעסקים.

הוא התרוצץ בקדחתנות בין הבניינים, מחזיק כרזות מאירות עיניים, בא ויוצא בשערי אכסניות ובתי מלון ומפיץ את הבשורה לתיירים ולאנשי העסקים השוהים בעיר – סדר פסח כהלכתו בקומת הגג של מלון 'שליז'. אין שלט, זהו את המקום לפי החנוכייה שבמרפסת הרביעית.

האיש פילס את דרכו בזריזות בין דרי הרחוב ומוזי הרעב, הממלאים את הסמטאות הצפופות. מדי פעם עצר ליד עובר אורח, עלפי רוב תייר, שהתעניין בו ובמעשיו. "הרב גבי הולצברג", חיך במאור פנים, "שליח חב"ד במומביי. אתה מוזמן לעשות איתנו את הסדר".

מי שהביט בעיניו של הצעיר הבחין במבט הנחוש שניבט מהן. נחישות הייתה תכונה הכרחית כדי להקים בית חב"ד במומביי, ולבני הזוג גבי ורבקי הולצברג הי"ד היה הרבה ממנה. זה היה סוד הצלחתם, עד אותו יום מר בראש חודש כסלו תשס"ט, שבו נהרגו על קידוש השם בהתקפת מחבלים רצחנית.

מחוגי השעון התקדמו במרץ. במלון התנהלה תכונה ערה. מטיילים הפשילו שרוולים והושיטו עזרה. על השולחנות נערמו ירקות קלופים, על הכיריים הונחו סירים מהבילים, והשולחנות סודרו ועליהם מצות ובקבוקי יין. בעוד זמן קצר יפרוש החג את כנפיו על מומביי.

פתאום הבחין הרב גבי בבית הארחה קטן. במהירות דילג פנימה, וביקש מפקידת הקבלה לעיין בספר האורחים. עיניו צדו שם בעל צליל ישראלי. הוא שאל היכן חדרו של האורח, ונענה: "למעלה בקצה המדרגות".

הרב גבי נקש על דלת החדר, אך שום מענה לא בא מתוכו. ניסה שנית ושלישית, ואין קול ואין עונה. "חבל", חשב באכזבה, סב על עקבותיו והחל לרדת במדרגות. פתאום שמע את הדלת נפתחת. גבר, שנראה כמי שהתעורר משגינה עמוקה, הביט בו במבט מופתע. "מי שלח אותך אליי?", שאל בעברית.

"הקדוש־ברוך־הוא", ענה הרב הולצברג בטבעיות.

"המתן כאן רגע", ביקש האיש. הוא נכנס לחדרו, וכעבור כמה רגעים יצא והזמין את הרב להיכנס. דמעה בצבצה בזווית עינו. "אני רוצה לספר לך סיפור", אמר. השעון נקף, אך הרב הקשיב כאילו יש לו כל

הזמן שבעולם.

"אני בן קיבוץ ומטייל להנאתי בהודו", פתח האיש בסיפורו. "היום באתי למומביי, אחרי שהייה ארוכה בדרום המדינה. האמת היא שכלל לא תכנתי לעצור בעיר. נסעתי ברכבת, ירדתי בתחנה והייתי אמור לעלות על רכבת אחרת, העושה את

לומדים גאולה

מאת מנחם ברוד

להביא לימות המשיח

בגמרא (ברכות יב,ב) יש מחלוקת אם יזכירו את יציאת מצרים בימות המשיח. לפי דעה אחת אין מזכירים את יציאת מצרים בימות המשיח, ואולם חכמים דורשים את הפסוק "למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך" כך: "ימי חיך" – העולם הזה; 'כל' – להביא לימות המשיח. כלומר, לדבריהם נספר בנפלאות יציאת מצרים גם לאחר ביאת המשיח.

ידוע שגאולת מצרים נמשלה לאור הנר והגאולה העתידה לאור השמש. אור הנר מוגבל וגם ניתן לכיבוי. לכן אחרי גאולת מצרים היו יכולות להיות עוד גלויות. ואולם אור השמש בלתי־מוגבל וגם איננו ניתן לכיבוי. לכן הגאולה העתידה תהיה שלמה ומקפת וגם נצחית. אם כן, מה טעם אפוא להזכיר את יציאת מצרים בתקופת הגאולה העתידה? איזו משמעות יש לאור הנר כאשר השמש מאירה במלוא זוהרה?

ראשית הגאולות

מוסבר בתורת החסידות (ספר המאמרים תש"ח, עמ' 164) שאף שהגאולה העתידה נעלית לאין־ערוך מגאולת מצרים, בכל־זאת יש יתרון לגאולת מצרים, שכן היא פתחה את צינור הגאולה, ומבחינה מסויימת היא הראשית וההתחלה של כל הגאולות, גם של הגאולה העתידה. בגאולת מצרים ניתן הכוח להשתחרר ממגבלות העולם הגשמי ולהתקדם לעבר חירות אמיתית, שתגיע לשלמותה בגאולה העתידה. לכן יזכירו את גאולת מצרים גם בימות המשיח, מכיוון שגאולה זו היא ראשית תהליך הגאולה.

אולם בפועל הגאולה העתידה נעלית לאין־ערוך מגאולת מצרים. ועל כך נאמר (מיכה ו,ט): "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", שנפלאות הגאולה העתידה יהיו בבחינת נפלאות אפילו לעומת ניסי יציאת מצרים.

ההבדל המהותי בין השתיים טמון גם בדרך שבה באות שתי הגאולות. גאולת מצרים באה בחיפזון – "כי ברח העם" (שמות יד,ה), ואילו הגאולה העתידה תבוא בשובה ונחת – "לא בחיפזון תצאו" (ישעיה נבי,ב). רבנו הזקן מסביר בספר התניא (פרק לה), שהבריחה ממצרים מציינת בריחה מהרע. בני ישראל היו חייבים 'לברוח' מפני שעדיין היה להם קשר אל הרע – "הרע שבנפשות ישראל עדיין היה בתוקפו". אך בגאולה העתידה לא יהיה עוד רע, משום שיתקיים "את רוח הטומאה אעביר מן הארץ" (זכריה יג,ב), וממילא לא תהיה שום סיבה לברוח ממשהו.

מכפייה להתהפכות

בשפת החסידות, מדובר בשתי דרכי התמודדות עם הרע – 'אתכפיא' ו'אתהפכא'. הדרך הראשונה ('אתכפיא') היא כפיית הרע, מלחמה מתמדת בו. הרע קיים במלוא תוקפו, והאדם מתגבר עליו, מתמודד עמו וכופה את הטוב על הרע. הדרך השנייה ('אתהפכא') היא הפיכת הרע לטוב. האדם משתלט כליך על הרע, עד שהוא משנה את מהותו לטוב. כבר אין מלחמה ואין התמודדות, שכן אין עוד שום משיכה לכיוון השלילי.

יציאת מצרים הייתה ניצחון של הדרך הראשונה – הטוב גבר על הרע, ניצח אותו, והרע נאלץ להיכנע. הרע נשאר רע, אלא שנוצח. לכן נאלצו בני ישראל לברוח ממצרים, כדי שלא ליפול שוב לזרועות הרע. אבל הגאולה העתידה מבטאת ניצחון בדרך השנייה – הפיכת הרע לטוב. אז יתוקן העולם, כל הרע שבו ייעלם, ויישאר רק טוב צרוף. ממילא ייעלם הצורך להילחם ברע ולהתמודד עמו, ולכן לא יהיה עוד צורך בבריחה וב'חיפזון'.

בגאולה העתידה יתהפך הרע לטוב, ואפילו החיות הרעות יחדלו מלהשחית ויביאו תועלת (ישעיה יא,ו), כי אז יגיע העולם לברור אמיתי ושלם.

דרכה צפונה. אך כשניגשתי לקופה כדי לקנות כרטיס, גיליתי לתדהמתי שארנקי נגנב ממני. הייתי שרוי בהלם. אין לי ארנק, אין לי דרכון – נותרתי חסר כול! התיישבתי על אבן והתנסתי במחשבות עגומות. מה עושים עכשיו?

"פתאום ניגש אליי אדם צעיר, שהיה מלווה באשתו, והחל לשוחח איתי באנגלית במבטא צרפתי כבד. הוא התעניין מדוע אני נראָה עצוב כל־כך. כששמע שאני מישראל, אורו עיניו. התברר שהוא יהודי צרפתי. 'לא נורא', ניחם אותי. 'היום ערב פסח, הקונסוליה הישראלית סגורה, אבל אחרי החג יהיה אפשר לטפל בדרכון'. הוא נתן לי כסף הודי ואמר: 'סע באוטובוס לעיר, שכור חדר בבית הארחה, ואחרי החג תתקשר הביתה ותבקש מהוריך שיפקידו בעבורך כסף בבנק הדואר, ואז תמשוך את הכסף באמצעות שירות העברת כספים בין־לאומי'."

הצעיר הוסיף וסיפר לרב הולצברג: "הודיתי למיטיבי. בזכות הכסף שהעניק לי הגעתי לכאן ושכרתי חדר ליומיים במלון. מצב רוחי היה ירוד. שכבתי על המיטה, הבטתי בתקרה והתחלתי לדבר עם אלוקים. אמרתי לו: 'מה קורה כאן? לא תכננתי להגיע הנה. מה יהיה?' הייתי נואש.

"פתאום אני, הקיבוצניק, שמעולם לא תקשרתי עם היושב במרומים, מוצא את עצמי מדבר אליו!

"ואז נזכרתי שהלילה ליל הסדר, והמונולוג שלי התחדש: 'אלוקים, היהודי שפגשתי בתחנת הרכבת אמר לי שהערב ליל הסדר. אני יודע, הקשר שלי איתך הוא לא מי יודע־מה, אבל אלוקים, אנא, אם אתה אוהב אותי בכל־זאת – תן לי סימן שאתה מכיר אותי! אל תניח לי להיות בודד הלילה.

"מותש נרדמתי. פתאום אני שומע דפיקות בדלת. חשבתי שאני חולם, אבל הדפיקות שבו ונשנו. פתחתי את הדלת, וראיתי מולי רב. כששאלתי אותך מי שלח אותך, ענית לי: 'הקדוש־ברוך־הוא'... זה מדהים!"

בליל הסדר, בין המוני החוגגים – צעירים ומבוגרים, אנשי עסקים מכל העולם ומטיילים, היה גם קיבוצניק אחד. ובזמן פתיחת הדלת לאליהו הנביא והציפייה לכניסת מבשר הגאולה, הצטלבו מבטיהם של הרב הולצברג והצעיר, מבט שרק הם הבינו את משמעותו.

(תודה לעודד מזרחי, שהביא את הסיפור ב'בשבע')

'יציאת מצרים' של גרישה

לרוסיה ומצא עבודה סמוך לבית הכנסת המרכזי ובניין הקהילה היהודית 'מארינה רשצ'ה'.

"תוכל להשלים מניין?"

גרישה נזכר באותם ימים קשים: "הייתי במצב נורא. נפלתי לתהום, ממש מאיגרא רמא לבריא עמיקתא. כל עולמי התפרק לרסיסים. הרגשתי בודד, בלי עתיד. מאדם שיש לו הכול נהפכתי לאדם שאינו יודע מניין ישיג כסף לקניית לחם במכולת. אבל כך רצה בורא העולם, כדי שאשוב לצור מחצבתי".

על המהפך בחייו הוא מספר: "יום אחד, כשצעדתי ברחוב, פנה אליי אדם לבוש כובע וחליפה. 'אתה יהודי?', שאל. הנהנתי לחיוב. 'תוכל להשלים לנו מניין?!' התלבטתי ולבסוף נעניתי ופסעתי לעבר בית הכנסת".

הנשמה בוערת

מראה היהודים המתפללים עורר בגרישה התרגשות. "זה פשוט הדהים אותי לראות את הנוכחים מתפללים בדבקות", הוא מתאר בהתלהבות כאילו קרה הדבר תאמול. "המחזה החזיר אותי באחת לימי הילדות. הרגשתי שנשמתי בוערת בי".

מאז, הכול היסטוריה. גרישה החל לבקר תדיר בבית הכנסת והשתלב אטיאט בחיי הקהילה.

מתפללי בית הכנסת המרכזי של מוסקוה רואים בגרישה כתובת לכל עניין בבית הכנסת ובקהילה. גרישה גרז'וי, היהודי הצנוע והחייכן, שניחן בטוב לב מיוחד, דובר כעשר שפות ומנצל כל רגע מזמנו ללימוד תורה או לפעילות למען הכלל. מי שאינם מכירים את סיפורו האישי אינם מעלים על דעתם את התהפוכות המסעירות שעבר בחייו.

הוא נולד בשנת תש"ח בעיירה ריבניץ שבמולדובה. "הוריי היו מאותם מתי מעט ששמרו על יהדותם במסירות נפש", הוא מספר. "שמירת הגחלת הייתה בזכות דמותו המאירה של הרבי מריבניץ נ"ע, שסביבו התלקטו היהודים שנתרו נאמנים למורשת אבותיהם. סבי היה משמשו במשך שנים רבות ואף אני זכיתי להיות בקרבתו, עד עלייתו לארץ".

הנפילה הגדולה

אולם במרוצת השנים נסחף גרישה לקומוניזם, והתרחק משמירת התורה והמצוות. בלימודיו באוניברסיטה עשה חיל והצטיין. כמו־כן השתתף בתחרויות שחמט ואף הוכתר לאלוף השחמט של מולדובה. בהמשך כנס לזירה הפוליטית, עד שנתמנה לשר התרבות של מולדובה.

כשהוא בשיא הקריירה הפוליטית שלו קרסה האימפריה הקומוניסטית והכול התהפך. השר הבכיר איבד באחת את כל מעמדו. הגיעו הדברים עד כדי קושי ממשי למצוא פרנסה. לימים עבר

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי, עומר

תזכורת: עירוב תבשילין

שאלה: מה עניינו של עירוב תבשילין שעושים השנה בערב שביעי של פסח?

תשובה: כאשר חג חל בערב שבת מתעוררת שאלה בדבר בישול (ואפילו הדלקת נרות) בחג לצורך השבת. מותר לבשל ולהכין אוכל בחג לצורך החג, אבל לא לצורך יום אחר, אפילו הוא שבת.

על כן תיקנו חז"ל את התקנה הנקראת 'עירוב תבשילין', שעיקרה הכנת תבשיל מיוחד מערב החג לצורך השבת, ועלידי כך מותר להוסיף לבשל ולאפות ולהדליק נרות וכו' גם בחג לצורך השבת.

וכך עושים זאת:

לוקחים בערב החג חתיכת בשר או דג (או תבשיל אחר) בנפח 27 סמ"ק לפחות (קרוב לנפח של קופסת גפרורים רגילה), וכמו־כן מצה שלמה. מניחים אותן בצד ומברכים: "ברוך אתה ה' אלוקינו

גרישה, שר התרבות לשעבר (צילום: שניאור שיף)

פוסע שוב בשבילי המסורת היהודית. כל מתפלל ידע שאם גרישה איננו בבית, אפשר למצוא אותו במקום אחד בלבד: בבית הכנסת, שוקד על לימוד התורה. לימים מונה לשמש בית הכנסת, כשהוא עומד לימינו של הרב הראשי של רוסיה, הרב בערל לזאר, המשמש גם רב בית הכנסת.

וגרישה הנרגש מסיים: "שנים אחרי שעסקתי בתרבות של אומות העולם, אני עוסק בתרבות היהודית, באמצעות סיוע למוסד החסד גמ"ח המרכזי בחבר העמים, קרן חיה'מושקא, המסייע רבות ליהודי מוסקוה, ובמרכז החסד היהודי 'שערי צדק', שבו אני גם מוסר שיעור תורה יומי".

אספן קונה
מכתבים וכתבי יד מאדמו"רים ורבנים מכל הדורות.
וכן ספרי קודש, בפרט ספרי חסידות עתיקים.
וחפצי יודאיקה עתיקים.
תשלום גבוה
052-718-1010

גפן בס"ד
ביטוח בריאות ייחודי לאנשי
• כיסוי לניתוחים בארץ ובעולם • כיסוי לטיפולים מחליפי ניתוח • תרופות מצילות חיים • השתלות • ביטוח אמבולטורי • טיפולים מיוחדים בחו"ל
הכיסוי הכי רחב - ובחצי עלות
077-444-7777
שכחה 5

הסרת משקפיים עושים בבי"ח
מחיר קבוצתי!
* לתקופת בין הזמנים
לביקת התאמה ללא תשלום:
***8464**
www.assuta-optic.co.il
רואים שזה בטוח!

רוצים לדעת מה יהיה?
הספר שמסביר בלשון בהירה את חשיבות האמונה בביאת המשיח, מהי הגאולה, מה יעשה המשיח, כיצד יתגלה, ומה יקרה באחרית הימים
368 עמודים | כריכה קשה
להזמנות: טל' 1718-6041020

"אבא, אמא, ספרו לי סיפור"
כך ראשון בסדרה המכנסת את הסיפורים האהובים שפורסמו ב'שיחת השבוע'
63 סיפורים מופלאים על צדיקי ישראל מכל החוגים
עריכה חדשה | עיצוב מרהיב | 320 עמודים | כריכה קשה
להזמנות: טל' 1718-6041020